

SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	18.05. 2024. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	19-6/24-3
VEZA:	
EPA:	242 XXVIII
SKRAĆENICA:	PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE
n/r Andriji Mandiću, predsjedniku

Podgorica

Na osnovu člana 93 stav 1 Ustava Crne Gore i člana 130 Poslovnika Skupštine Crne Gore podnosimo **Predlog zakona o ostvarivanju prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru drvoprerađivačke industrije**, radi stavljanja u skupštinsku proceduru.

Za predstavnika predlagača koji će učestovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela prilikom razmatranja Predloga ovog zakona, određen je Nikola Rovčanin

Podgorica, 17. maj 2024. godine

Poslanici

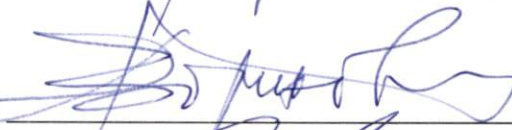
1. . Boris Bogdanović

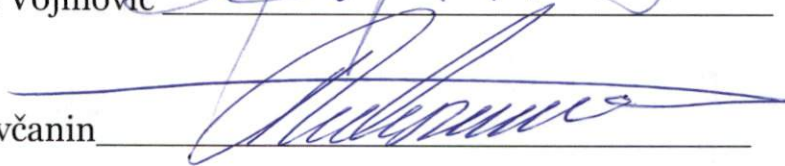
2. Zdenka Popović

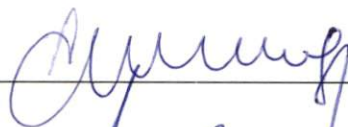
3. mr Anđela Vojinović

4. Nikola Rovčanin

5. dr Albin Čeman

6. Momčilo Leković

7. Duško Stjepović

Zakon o ostvarivanju prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru drvoprerađivačke industrije

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se ostvarivanje prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru drvoprerađivačke industrije, a u čijoj vlasničkoj strukturi je bila Država i kojima je prestao radni odnos uvođenjem stečaja u tim društvima (u daljem tekstu: bivši zaposleni).

Cilj

Član 2

Finansijska podrška iz člana 1 ovog zakona dodjeljuje se radi ostvarivanja socijalne pravde, pravičnog zadovoljenja finansijskih potreba bivših zaposlenih i poboljšanja materijalnog položaja bivših zaposlenih i članova njihove porodice.

Sektor drvoprerađivačke industrije industrije

Član 3

Sektor drvoprerađivačke industrije, u smislu ovog zakona, je sektor u kojem se obavlja djelatnost koja se u skladu sa zakonom kojim se uređuje klasifikacija djelatnosti odnosi na nivo kvalifikacije:

16 Prerada drveta i proizvodi od drveta, plute, slame i pruća, osim namještaja;

16.1 Rezanje i obrada drveta

16.2 Proizvodnja proizvoda od drveta, plute, pruća i slame

17.1 Proizvodnja celuloze, papira i kartona

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Pravo na finansijsku podršku

Član 5

Pravo na finansijsku podršku iz člana 1 ovog zakona može ostvariti bivši zaposleni koji:

- 1) je nakon uvođenja stečaja u privrednim društvima iz člana 1 ovog zakona prijevremeno ostvario pravo na penziju;
- 2) zbog uvođenja stečaja u privrednim društvima iz člana 1 ovog zakona nije zasnovao radni odnos kod drugog poslodavca;
- 3) nije ostvario pravo na dobijanje sredstava po osnovu socijalnih programa za isplatu otpremnina, do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Visina finansijske podrške

Član 6

Bivši zaposleni koji ispunjava uslove iz člana 5 ovog zakona ima pravo na finansijsku podršku u neto iznosu od 12.000 eura.

Iznos iz stava 1 ovog člana umanjuje se za iznos koji je bivšem zaposlenom isplaćen iz Fonda rada na ime prestanka radnog odnosa kod poslodavca usljed stečaja i prestanka radnog odnosa kod poslodavca zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena.

Pokretanje postupka

Član 7

Radi ostvarivanja prava iz člana 5 ovog zakona, bivši zaposleni treba da podnese organu državne uprave nadležnom za poslove ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo), zahtjev u roku od 60 dana od dana početka primjene ovog zakona.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se:

- akt kojim je zaposlenom prestao radni odnos,
- dokaz o isplaćenim sredstvima iz člana 6 stav 2 ovog zakona, odnosno dokaz da ta sredstva nijesu isplaćena,
- dokaz da mu nijesu isplaćena sredstva po osnovu socijalnog programa iz člana 5 stav 1 tačka 3 ovog zakona,
- izjava da se bivši zaposleni nakon ostvarivanja prava u skladu sa ovim zakonom odriče od prava da neostvarena potraživanja iz člana 5 stav 1 tačka 3 ovog zakona ostvaruje u sudskom ili drugom postupku.

Dokaz iz stava 2 al. 1 i 4 ovog člana dostavlja bivši zaposleni, odnosno stečajni upravnik privrednog društva iz člana 1 ovog zakona, a dokaz iz stava 2 al. 2 i 3 ovog člana Ministarstvo pribavlja po službenoj dužnosti.

Odlučivanje o zahtjevu

Član 8

O zahtjevu iz člana 7 ovog zakona Ministarstvo odlučuje rješenjem, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Rješenjem iz stava 1 ovog člana utvrđuje se iznos neto finansijske podrške bivšem zaposlenom.

Iznos iz stava 2 ovog člana isplatiće se u dvije jednake rate, na polugodišnjem nivou, u roku godinu dana od dana pravosnažnosti rješenja iz stava 1 ovog člana.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana može se pokrenuti upravni spor u skladu sa zakonom.

Prenosivost prava

Član 9

Ako je bivši zaposleni koji je ispunjavao uslove za ostvarivanje prava na finansijsku podršku, preminuo prije stupanja na snagu ovog zakona, zahtjev iz člana 7 stav 1 ovog zakona mogu podnijeti njegovi zakonski nasljednici na koje će se prenijeti pravo bivšeg zaposlenog.

Ako je bivši zaposleni koji je ispunjavao uslove za ostvarivanje prava na finansijsku podršku preminuo nakon stupanja na snagu ovog zakona, a prije podnošenja zahtjeva iz člana 7 stav 1 ovog zakona, taj zahtjev mogu podnijeti njegovi zakonski nasljednici u roku od 60 dana od dana kada je bivši zaposleni preminuo.

Ako je bivši zaposleni koji je ispunjavao uslove za ostvarivanje prava na finansijsku podršku preminuo nakon dobijanja pravosnažnog rješenja iz člana 8 stav 1 ovog zakona pravo na utvrđeni iznos finansijske podrške pripada nasljednicima na osnovu rješenja o nasljeđivanju.

Gubitak prava na potraživanje

Član 10

Ako je bivši zaposleni ostvario pravo na finansijsku podršku, a Ministarstvo naknadno utvrdi da je rješenje o ostvarivanju tog prava donijeto na osnovu neistinitih podataka i dokaza, Ministarstvo je dužno da od bivšeg zaposlenog zahtijeva povraćaj nezakonito isplaćene finansijske podrške, uvećane za troškove postupka i odgovarajuće kamate.

Bivši zaposleni je dužan da u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahtjeva za povraćaj sredstava iz stava 1 ovog člana izvrši uplatu tih sredstava na konsolidovani račun državnog trezora.

Sredstva za realizaciju

Član 11

Sredstva za realizaciju ovog zakona obezbijediće se iz budžeta Crne Gore.

Stupanje na snagu

Član 12

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. oktobra 2024. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakonom o ostvarivanju prava na finansijsku podršku licima koja su bila zaposlena u privrednim društvima u sektoru drvoprerađivačke industrije daće osnovu za pravično namirenje onim radnicima drvoprerađivačke industrije koji su nakon prestanka radnog odnosa usljed stečaja privrednih društava u čijoj vlasničkoj strukturi je bila Država bili primorani da pođu u prijevremenu penziju, a da pritom nisu stekli pravo na dobijanje sredstava po osnovu socijalnih programa koje je sprovodila Vlada Crne Gore u periodu prije donošenja ovog zakona. Prema tome, ovim zakonom nastoji se rješavanje socijalnih i finansijskih problema bivših zaposlenih radnika iz sektora drvoprerađivačke industrije, koji su uvođenjem stečajnog postupka ostali bez mogućnosti daljeg poslovnog angažovanja, ostvarivanja prava na puni iznos penzija i bez sredstva po osnovi socijalnih programa. Analizirajući istorijat gašenja velikih državnih preduzeća, utvrdili smo da su prelazak na tržišne uslove poslovanja, gubitak velikog zajedničkog tržišta kao i nekonkurentnost privrednih društava u izmjenjenom poslovnom ambijentu, neki od osnovnih uzroka otežanog ili potpuno prekinutog poslovanja velikog broja privrednih društava u Crnoj Gori, pa tako i privrednih subjekata iz drvoprerađivačkog sektora koji su poslovali u državnom vlasništvu. Potpuni prekid poslovanja, bankrotiranje i uvođenje stečajnog postupka u velikom broju privrednih društava su posljedice tranzicionog perioda, koji je posebno bio vidan u sektoru rudarske i metalske industrije. Najveći gubitnici iz tog procesa bili su radnici koji su ostajali bez posla i bez mogućnosti daljeg poslovnog angažovanja, pri čemu im je vrijednost prijevremenih penzija značajno manja od one koju bi zaposleni ostvarili da nije bilo prekida radnog odnosa. Privredna društva iz sektora drvoprerađivačke industrije, koja su zapošljavala više hiljada radnika, sa relativno visokim primanjima, u kratkom vremenskom periodu u potpunosti ili djelimično prestala su sa radnom aktivnošću. Veliki broj zaposlenih je ostao bez posla a oni koji su ostali na poslu radili su u otežanim uslovima, sa minimalnom zaradom. Može se konstatovati da su zaposleni u privrednom društvima subjekti na koje je dugotrajni tranzicioni period ostavio najteže posljedice. Imajući u vidu prednje navedeno, poslanici, podnosioci ovog predloga utvrdili su da bi se donošenjem i primjenom predmetnog Zakona u značajnoj mjeri ostvarila socijalna pravda prema bivšim zaposlenim iz sektora drvoprerađivačke industrije, koji su bili prinuđeni da prekinu radni odnos. Dodjeljivanjem finansijske podrške istima država bi pokazala razumijevanje, pravičnost i solidarnost, a višedecenijski problemi bili bi umanjeni ili otklonjeni.

Takođe, sličnim zakonskim rješenjem obeštećeni su bivši radnici metalske i rudarske industrije.

III. USAGLASENOST SA EVROPSKIM ZAKONOĐAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ne postoji pravni akt Evropske unije i Međunarodne organizacije rada sa kojim je potrebno usklađivati odredbe ovog zakona.

IV. OBJASNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Odredbom člana 1 Predloga zakona uređen je predmet ovog zakona, odnosno šta se istim propisuje na način da se ovim zakonom uređuje isplata finansijske podrške bivšim zaposlenim iz sektora drvoprerašivačke industrije kojima je trajno prestao radni odnos uvođenjem stečaja u privrednim društvima u čijoj vlasničkoj strukturi je bila država. Odredbom člana 2 Predloga zakona propisano je da se finansijska podrška dodjeljuje radi ostvarenja socijalne pravde, pravičnog zadovoljenja finansijskih potreba bivših zaposlenih koji su bili prinuđeni da pođu u prijevremenu penziju; pravičnog zadovoljenja finansijskih potreba bivših zaposlenih koji nakon prestanka radnog odnosa nisu zasnovali radni odnos kod drugog poslodavca, poboljšanja materijalnog položaja bivših zaposlenih i članova njihove porodice. Odredbom člana 3 Predloga zakona propisana je rodna ravnopravnost jezika iz razloga što se propisi moraju pisati rodno osjetljivim jezikom, bilo korišćenjem rodno neutralne forme i riječi u muškom i ženskom rodu ili uvođenjem klauzule da se sve odredbe propisa podjednako odnose i na muškarce i na žene, na način da izrazi kojise u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu. U cilju preciziranja opsega primjene ovog zakonskog rješenja, odredbom člana 4 Predloga zakona dat je obuhvat sektora drvoprerašivačke industrije po kojem pravo na finansijsku podršku imaju bivši zaposleni iz privrednih društava u čijoj vlasničkoj strukturi je bila Država a koja su bila registrovana u okviru sektora "prerada drveta i proizvodi od drveta, plute, slame i pruča, osim namještaja"

Saglasno odredbi člana 5 Predloga zakona finansijska podrška dodjeljuje se bivšim zaposlenima koji nijesu ostvarili pravo na dobijanje sredstava po osnovu socijalnih programa koje je sprovodila Vlada Crne Gore u periodu prije donošenja ovog zakona, a koji su nakon prestanka radnog odnosa usljed stečaja prijevremeno pošli u penziju, i koji kao penzionisana lica nisu zasnovali radni odnos kod drugog poslodavca. Odredbom člana 6 Predloga zakona propisano je da visina pripadajuće finansijske podrške utvrđuje se u neto iznosu od 12.000 EUR (dvanaest hiljada eura) po svakom bivšem zaposlenom. Navedeni iznos smanjuje se za iznos koji je bivšem zaposlenom isplaćen iz Fonda rada na ime prestanka radnog odnosa kod poslodavca usljed stečaja i prestanka radnog odnosa kod poslodavca zbog tehnoloških, ekonomskih i restrukturalnih promjena kod poslodavca. U ovom kontekstu posebno je navesti da su pojedini bivši zaposleni ostvarili pravo na isplatu od strane Fonda po osnovu tehnološkog viška kao i po osnovu prestanka radnog odnosa usljed stečaja, iz kojih razloga a sve u cilju izjednačavanja svih zaposlenih u pogledu isplate predviđeno je da se utvrđeni fiksni iznos smanjuje u odnosu na isplaćeni dio od strane Fonda rada. Saglasno odredbama čl. 7 i 8 Predloga zakona, Zaposleni da bi ostvario pravo na finansijsku podršku dužan je da uputi zahtjev Ministarstvu ekonomskog razvoja u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu zakona, a koje će o istom odlučivati u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva. Uz zahtjev će se dostavijati akt kojim je zaposlenom prestao radni odnos; dokaz o isplaćenim potraživanjima od strane Fonda

rada, odnosno dokaz da ista nijesu isplaćena, kao i dokaz da nijesu isplaćena sredstva po osnovu socijalnog programa. Dokaz o prestanku radnog odnosa dužan će biti da dostavi bivši zaposleni a ukoliko isti ne posjeduje navedeni dokaz će dostavljati stečajni upravnik, kao lice koje preuzima sve činjenicu da mu potraživanja nijesu isplaćena od strane Fonda rada, kao ni u skladu sa Socijalnim programom koji je donijela Vlada Crne Gore pribavljajući Ministarstvo ekonomskog razvoja po službenoj dužnosti. Rješenjem mu obaveze prilikom pokretanja stečajnog postupka. Dokaze kojise odnose na Ministarstva će se utvrditi iznos sredstava i rokovi isplate sredstava, zakon predviđa i obavezu da se sve isplate izvrše u roku od dvije godine od pravosnažnosti rješenja. Protiv rješenja može se pokrenuti upravni spor. Imajući u vidu činjenicu da je odredbama Ustava Crne Gore propisano da je Crne Gora prije svega država socijalne pravde zasnovana na vladavini prava koja jemči i štiti prava i slobode. Pravo nasljeđivanja kao jedno od osnovnih ljudskih prava i sloboda iz oblasti ekonomskih socijalnih i kulturnih prava i sloboda zajemčeno je odredbom člana 60. Ustava. Ovo ustavno jemstvo predstavlja ustavni osnov cijelog uređenja nasljeđivanja i pravnog poretka Crne Gore. U tom smislu odredbom člana 9 Predloga zakona propisano je da pravo bivših zaposlenih mogu da se naslijede. Ako je bivši zaposleni koji je imao pravo na ostvarivanje prava preminuo, to pravo se utvrđuje zakonskim nasljednicima na osnovu pravosnažnog rješenja o nasljeđivanju. Odredbom člana 10 Predloga zakona, a u cilju zabrane zloupotreba kao i nejednakog postupanja propisano je da će zaposleni koji je dostavio neistinite podatke u vezi sa ispunjavanjem uslova za ostvarivanje prava, izgubiti pravo na finansijsku podršku. Ministarstvo je dužno da od zaposlenog zahtijeva povraćaj nezakonito isplaćene finansijske podrške uvećane za troškove postupka i odgovarajuće kamate, ako utvrdi da su postojali razlozi za gubitak prava na potraživanje. Zaposleni je dužan da u roku od 60 dana od dana dostavljanja zahtjeva za povraćaj sredstava izvrši uplatu tih sredstava na konsolidovani račun državnog trezora. Sredstva za realizaciju ovog zakona obezbijediće iz: budžeta Crne Gore, što je definisano odredbom člana 11 Predloga zakona. Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore" saglasno odredbi člana 12 Predloga zakona.

Razlozi za odloženu primjenu ovog zakona "od 1.10.2024.godine", utemeljeni su u vremenskom usaglašavanju postupaka za ostvarivanje prava i finansijskih sredstva koja bi se obezbijedila budžetom za 2025.godinu. Dakle, bivši radnici koji zadovoljavaju uslove u smislu ovog zakona započeli bi postupke ostvarivanja prava u 2024.godinu, a sredstva za obeštećenje dobili u 2025. godini u dvije jednake rate.

- V. **PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA** Za sprovođenje ovog zakona izdvajaju se posebna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore. Sredstva će se obezbijediti u budžetu za 2025. godinu u iznosu od 6 000 000 eura.